

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0290/2011

26.7.2011

SPRAWOZDANIE

w sprawie problemów bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego
(2011/2072(INI))

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

Sprawozdawczyni: Vicky Ford

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej (*): Corinne Lepage, Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności

(*): Procedura obejmująca zaangażowane komisje – art. 50 Regulaminu

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	20
OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI (*)	26
OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH	34
OPINIA KOMISJI PRAWNEJ	38
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO	41

(*) Procedura obejmująca zaangażowane komisje – art. 50 Regulaminu

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie problemów bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (2011/2072(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów¹,
- uwzględniając dyrektywę Rady 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotyczącą minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi²,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącą zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (dyrektywa IPPC)³,
- uwzględniając dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko)⁴, zmienioną dyrektywami 97/11/WE⁵, 2003/35/WE⁶ i 2009/31/WE⁷,
- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko)⁸,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1406/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiające Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa na Morzu⁹, w wersji zmienionej,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 2038/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie wieloletniego finansowania działań Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego w zakresie reagowania na zanieczyszczenie

¹ Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

² Dz.U. L 348 z 28.11.1992, s. 9.

³ Dz.U. L 24 z 29.1.2008, s. 8.

⁴ Dz.U. L 175 z 5.7.1985, s. 40.

⁵ Dz.U. L 73 z 14.3.1997, s. 5.

⁶ Dz.U. L 156 z 24.6.2003, s. 17.

⁷ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

⁸ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

⁹ Dz.U. L 208 z 5.8.2002, s. 1.

spowodowane przez statki i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1406/2002/WE¹ ,

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)² ,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2010 r. w sprawie działań UE związanych z poszukiwaniem i wydobywaniem ropy naftowej w Europie³ ,
 - uwzględniając komunikat Komisji pt. „Problemy bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego” (COM(2010)0560),
 - uwzględniając art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 11 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając wypadek na platformie wiertniczej Deepwater Horizon, który spowodował tragiczną śmierć osób i znaczne szkody w środowisku,
 - uwzględniając końcowe sprawozdanie państwowej komisji USA ds. wycieku z platformy BP Deepwater Horizon i wierceń podmorskich,
 - uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory („dyrektywę siedliskową”)⁴,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Prawnej (A7-0290/2011),
- A. mając na uwadze, że art. 194 TFUE wyraźnie podtrzymuje prawo państw członkowskich do określania warunków wykorzystania własnych zasobów energetycznych, a jednocześnie przewiduje zasadę solidarności i potrzebę ochrony środowiska naturalnego,
- B. mając na uwadze, że w art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zapisano fakt, iż polityka Unii w dziedzinie środowiska musi stawiać sobie za cel wysoki poziom ochrony i opierać się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”,
- C. mając na uwadze, że lokalne źródła ropy naftowej i gazu ziemnego znacząco przyczyniają się do zaspokojenia bieżących potrzeb energetycznych Europy i odgrywają obecnie kluczową rolę w naszym bezpieczeństwie energetycznym i dywersyfikacji energii,

¹ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 1.

² Dz.U. L 162 z 21.6.2008, s. 11.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0352.

⁴ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

- D. mając na uwadze, że wzrasta eksploatacja złóż podmorskich na obszarach przylegających do terytorium UE, które nie podlegają prawu unijnemu, jednak zachodzące na nich incydenty mogłyby oddziaływać na terytorium UE, ponadto mając na uwadze, że wiele z tych obszarów jest obecnie politycznie niestabilnych,
- E. mając na uwadze, że istnieją już liczne akty prawa międzynarodowego i konwencje międzynarodowe regulujące obszary morskie, w tym wody europejskie,
- F. mając na uwadze, że Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) ustanawia ramy prawne, w których muszą być prowadzone działania na oceanach i morzach, w tym granice szelfu kontynentalnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (w.s.e.),
- G. mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i integralności poszukiwań ropy naftowej i gazu ziemnego oraz maksymalnej ochrony obywateli Europy i środowiska naturalnego,
- H. mając na uwadze, że skutki wypadku mogą mieć charakter transgraniczny i w związku z tym uzasadniają przygotowanie zawczasu unijnego potencjału reagowania na zanieczyszczenie środowiska, uwzględniającego wypadki poza wodami UE,
- I. mając na uwadze, że wyciek ropy z platformy wiertniczej Deepwater Horizon ukazał potencjalnie niszczycielskie dla środowiska i człowieka skutki wydobycia ropy naftowej w ekstremalnych warunkach, a także ogromne koszty gospodarcze związane z takim oddziaływaniem na środowisko,
- J. mając na uwadze, że niektóre z zaleceń państwowej komisji USA ds. wycieku z platformy BP Deepwater Horizon i wierceń podmorskich pokrywają się z wieloma praktykami, które w niektórych częściach UE stosuje się powszechnie od co najmniej 20 lat,
- K. mając na uwadze, że wyciek ropy z platformy wiertniczej Deepwater Horizon w Zatoce Meksykańskiej musi skłonić UE, by pilnie i tam gdzie jest to niezbędne dokonała dogłębego przeglądu swojego odnośnego prawodawstwa i uregulowań prawnych, przy uwzględnieniu zasady ostrożności i zasady konieczności podejmowania działań zapobiegawczych oraz wszelkich aspektów wydobycia i poszukiwania ropy naftowej i gazu ziemnego na morzu na jej terytorium, w tym bezpiecznego przesylu podwodnymi rurociągami znajdującymi się na dnie morskim lub pod nim, mając na uwadze, że w tym kontekście Parlament z zadowoleniem przyjmuje gotowość Komisji do jak najszybszego wypełnienia luk w obowiązującym prawodawstwie UE,
- L. mając na uwadze, że katastrofa w Zatoce Meksykańskiej skłoniła przemysł i właściwe organy do powołania forów, takich jak GIRG¹ i OSPRAG², w celu wyciągnięcia wniosków z katastrofy, a także mając na uwadze, że wiele z tych inicjatyw przyniosło już wymierne rezultaty,
- M. mając na uwadze, że w 2007 r. udział narodowych przedsiębiorstw naftowych w

¹ Global Industry Response Group (grupa ds. reagowania przez przemysł światowy).

² Oil Spill Prevention and Response Group (grupa ds. zapobiegania wyciekom ropy naftowej i reagowania na nie).

światowej produkcji ropy naftowej wynosił 52% i że kontrolowały one 88% udokumentowanych zasobów ropy naftowej, a także mając na uwadze, że ich znaczenie w stosunku do międzynarodowych przedsiębiorstw naftowych gwałtownie rośnie,

- N. mając na uwadze, że różne mechanizmy regulacyjne w państwach członkowskich w znacznym stopniu utrudniają zapewnienie integralności środków bezpieczeństwa, oznaczają dodatkowe obciążenia finansowe dla przedsiębiorstw oraz niekorzystnie wpływają na właściwe i sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego;
- O. mając na uwadze, że istnieją dowody wskazujące, iż dzięki oddzieleniu procesu wydawania zezwoleń od ocen zdrowotnych i ocen bezpieczeństwa można uniknąć potencjalnego konfliktu interesów lub niejasności celów,
- P. mając na uwadze, że przed wydaniem zezwolenia i ostatecznej zgody na wiercenia krajowe organy regulacyjne muszą ocenić kondycję finansową i potencjał oraz upewnić się co do istnienia wystarczających zasobów finansowych, w tym ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej i wspólnych funduszy,
- Q. mając na uwadze, że istnieją już różne fora międzynarodowe, między innymi NSOAF¹, na których organy regulacyjne mogą wymieniać najlepsze praktyki,
- R. mając na uwadze, że Komisja, w imieniu UE, jest już stroną OSPAR² – regionalnej konwencji na rzecz ochrony środowiska morskiego Północno-Wschodniego Atlantyku,
- S. mając na uwadze, że istnieją mechanizmy zgłaszania incydentów, w tym między innymi roczne sprawozdanie OSPAR w sprawie zrzutów, wycieków i emisji, a także mając na uwadze, że kanały pozaregulacyjne, takie jak biuletyny NSOAF na temat bezpieczeństwa, mogą być wykorzystywane do przekazywania wniosków wyciągniętych z takich incydentów,
- T. mając na uwadze, że liczne obowiązujące umowy, takie jak umowa OCES³, przewidują procedury międzynarodowej reakcji na wycieki o znaczeniu międzynarodowym,
- U. mając na uwadze, że dyrektywa UE w sprawie maszyn ma ogólnie zastosowanie do urządzeń wykorzystywanych w morskich instalacjach służących do wydobywania ropy i gazu, ale nie obejmuje swoim zakresem morskich ruchomych platform wiertniczych i zainstalowanych na nich urządzeń,
- V. mając na uwadze, że Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu zapewnia już Komisji pomoc techniczną przy opracowywaniu i wdrażaniu przepisów UE w zakresie bezpieczeństwa na morzu oraz że powierzono jej zadania operacyjne w dziedzinie reagowania na zanieczyszczenie środowiska ropą naftową, monitorowania satelitarnego oraz identyfikacji i śledzenia statków w systemie dalekiego zasięgu,

¹ North Sea Offshore Authorities Forum (forum organów ds. działalności wydobywczej na Morzu Północnym).

² Konwencja OSPAR jest obowiązującym instrumentem prawnym regulującym współpracę międzynarodową w dziedzinie ochrony środowiska morskiego Północno-Wschodniego Atlantyku.

³ Offshore Cooperative Emergency Services (wspólne morskie służby ratunkowe) to działające wspólnie krajowe związki z Danii, Niemiec, Irlandii, Holandii, Norwegii i Zjednoczonego Królestwa.

- W. mając na uwadze, że obowiązek usunięcia wszelkich wycieków ropy oraz odpowiedzialność za szkody opierają się na art. 191 TFUE, który ustanawia zasadę „zanieczyszczający płaci”, oraz znajdują odzwierciedlenie w prawie wtórnym, na przykład dyrektywie w sprawie odpowiedzialności za środowisko i dyrektywie w sprawie odpadów,
- X. mając na uwadze, że istnieje już dobrowolny system rekompensat za zanieczyszczenia ropą naftową na Morzu Północnym,

Podejście regulacyjne

1. uznaje, że wydawanie zezwoleń i innych pozwoleń na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów leży w gestii państw członkowskich oraz że wszelkie zawieszenia działalności podlegają uznaniu danego państwa członkowskiego; podkreśla jednak, że procedury wydawania zezwoleń muszą podlegać pewnym wspólnym kryteriom UE, oraz zwraca uwagę na fakt, że wydając pozwolenie na poszukiwanie i eksploatację złóż węglowodorów, państwa członkowskie powinny stosować zasadę ostrożnościową;
2. utrzymuje w związku z tym, że wprowadzenie ogólnounijnego moratorium na wszystkie nowe głębinowe wiercenia naftowe na wodach UE stanowiłoby niewspółmierną reakcję na potrzebę zapewnienia wysokich norm bezpieczeństwa w UE;
3. podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie muszą w swoich systemach prawnych i regulacyjnych dopilnować, aby wszyscy operatorzy przedłożyli opracowany dla konkretnego miejsca, opierający się na ryzyku system zabezpieczeń, wymagający od nich wykazania przed odpowiednimi organami do spraw zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska, że uwzględniono wszelkie związane z tym miejscem ryzyko i inne zagrożenia, a także przeprowadzono dla każdej instalacji kontrole i przeglądy;
4. podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie powinny w swoich ramach prawnych i regulacyjnych przyjąć solidny system zgodny z bieżącymi najlepszymi praktykami, w którym wszystkim wnioskom w sprawie wierceń towarzyszy system zabezpieczeń, wymagający zatwierdzenia przed rozpoczęciem operacji i obejmujący procedury weryfikacji przez niezależną stronę trzecią oraz przeglądy dokonywane w stosownych odstępach czasu przez niezależnych ekspertów; podkreśla, że „zapory” regulacyjne przed rozpoczęciem wierceń pozwolą lepiej upewnić się, iż wszystkie zagrożenia zostały rozważone i ograniczone oraz że niezależni eksperci przeprowadzili w stosownych odstępach czasu przeglądy dla każdej instalacji;
5. apeluje o to, by wszystkie systemy zabezpieczeń były przedmiotem żywego i ewoluującego dokumentu, tak by zmiany materiałowe, techniczne lub zmiany wyposażenia podlegały zatwierdzeniu przez właściwy organ, oraz podkreśla, że wszystkie systemy zabezpieczeń powinny być poddawane przeglądowi co najmniej raz na 5 lat, w tym przez niezależne organy regulacyjne; podkreśla, że system zabezpieczeń musi obejmować wszystkie procedury na miejscu oraz sprzęt dostępny w przypadku ewentualnego wybuchu;
6. przyznaje, że istnieje już sieć systemów i najlepszych praktyk, oraz uważa, że jeden konkretny nowy instrument prawny UE może grozić destabilizacją obecnej sieci

systemów, powodując ich odchodzenie od sprawdzonego podejścia przewidującego system zabezpieczeń, a ponadto podkreśla, że nowe przepisy nie mogą powielać ani przekreślać istniejących najlepszych praktyk;

7. popiera wyrażony przez Komisję zamiar wyrównania w górę – we współpracy z państwami członkowskimi – minimalnych norm w całej UE; uważa, że kwestie dotyczące bezpieczeństwa i środowiska powinny być ujmowane we wszystkich aktach prawnych oraz że we wszystkich obszarach eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego muszą być stosowane najwyższe normy bezpieczeństwa i normy środowiskowe; domaga się zaangażowania niezależnej strony trzeciej w celu zwiększenia poziomu koordynacji na wypadek katastrofy; zaleca wyznaczenie EMSA do pełnienia tej funkcji;
8. domaga się rozszerzenia dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko¹, aby objąć nią wszystkie etapy realizacji projektów na morzu (poszukiwanie i działania operacyjne), domaga się również wprowadzenia specjalnych wymogów dla ocen oddziaływania na środowisko w przypadku skomplikowanych odwiertów głębinowych i trudnych warunków wiercenia, a także przesyłu ropy naftowej i gazu podwodnymi rurociągami znajdującymi się na dnie morskim lub pod nim; ponadto uważa, że Komisja powinna dopilnować, by zatwierdzone przez organy krajowe oceny oddziaływania na środowisko dotyczące projektów na morzu obejmowały również procedury, których podmioty gospodarcze muszą przestrzegać na etapie likwidacji; wzywa Komisję do ponownej oceny przepisów prawnych dotyczących ocen oddziaływania na środowisko i określenia w nich, że przeprowadzanie tych ocen należy powierzyć niezależnym od klienta ekspertom;
9. wzywa Komisję do rozpatrzenia obecnych ram regulacyjnych dotyczących likwidacji istniejącej infrastruktury wiertniczej i do dokładnego określenia – w razie potrzeby w formie przepisów prawnych – odpowiedzialności operatorów za zapewnienie bezpiecznego usunięcia takiej infrastruktury oraz za wszelkie szkody w środowisku wyrządzone w wyniku likwidacji platformy wiertniczej lub po jej likwidacji;
10. wzywa Komisję do rozważenia możliwości rozszerzenia solidnych zasad zawartych w prawodawstwie w celu kontroli zagrożeń na lądzie (SEVESO II² i III³) na prawodawstwo dotyczące eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego; gdyby Komisja nie zaproponowała nowych przepisów szczegółowych, wzywa ją, by w międzyczasie dokonała przeglądu wniosku w sprawie dyrektywy SEVESO III w celu rozszerzenia jej zakresu o platformy wiertnicze i podmorskie rurociągi znajdujące się na dnie morza lub pod nim i do objęcia jej zakresem wszystkich faz od poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu do uruchomienia odwiertu; z zadowoleniem przyjmuje uzasadnienie Komisji w sprawie przeglądu dyrektywy SEVESO II, w którym Komisja oświadcza, że dokona oceny właściwego sposobu wzmocnienia przepisów dotyczących ochrony środowiska;

¹ Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (zmieniona); Dz.U. L 175 z 5.7.1985, s. 40.

² Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi; Dz.U. L 10 z 14.1.1997, s. 13.

³ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, COM(2010)0781.

11. zwraca uwagę, że eksploatacja podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego jest wyłączona z głównych przepisów dyrektywy w sprawie emisji zanieczyszczeń przemysłowych¹; proponuje, aby Komisja dodała do załącznika I pkt 1.5 dotyczący eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego jako część pierwszego przeglądu podejścia, które ma zostać zrealizowane do dnia 31 grudnia 2011 r., a ponadto proponuje, aby europejskie biuro IPPC określiło najlepsze dostępne wzorce działań związanych z eksploatacją podmorskich złóż ropy naftowej i gazu;
12. z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar dokonania przeglądu dyrektywy 92/91/EWG i wzywa do przyjęcia podejścia opartego na wspólnych normach, tak aby uniknąć odmiennego traktowania pracowników w tym samym przedsiębiorstwie w zależności od miejsca pracy; w związku z tym wzywa do ustanowienia zbioru przejrzystych, skutecznych i spójnych przepisów mających zastosowanie do wszystkich pracowników sektora eksploatacji złóż podmorskich oraz do dokonania oceny zarówno skuteczności obowiązujących przepisów, jak i możliwości ich harmonizacji w przyszłości;
13. wzywa Unię Europejską, by propagowała stosowanie wytycznych MOP dotyczących systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (MOP-BHP 2001) w przemyśle naftowym i gazowym;
14. ostrzega jednak, że ostatecznie skuteczność przepisów zależy od jakości ich wprowadzania w życie przez właściwe organy europejskie i krajowe oraz podmioty odpowiedzialne za wdrażanie, zarządzanie i egzekwowanie odpowiednich przepisów; uważa, że Komisja powinna aktywnie zapewniać stosowanie przepisów przez organy państw członkowskich;
15. podkreśla, że niektóre państwa członkowskie posiadają już doskonałe mechanizmy bezpieczeństwa w porównaniu do tych istniejących na szczeblu międzynarodowym i europejskim;
16. podkreśla znaczenie regularnych, różnorodnych i rygorystycznych inspekcji prowadzonych przez niezależnych i wykwalifikowanych specjalistów znających lokalne warunki; uważa, że systemy inspekcji operatorów muszą również podlegać weryfikacji przez strony trzecie; wspiera starania podjęte już przez niektóre państwa członkowskie na rzecz zwiększenia liczby rygorystycznych inspekcji; podkreśla znaczenie niezależności organów krajowych oraz przejrzystego rozwiązywania ewentualnych konfliktów interesów, jakie mogą wystąpić między inspektorami a potencjalnymi przyszłymi pracownikami;
17. zauważa, że liczba doświadczonych inspektorów jest ograniczona, oraz apeluje o dalsze inwestycje w rozwój bardziej profesjonalnych sieci inspekcji w państwach członkowskich; wzywa Komisję, by zbadała sposoby pomocy państwom członkowskim w stworzeniu ich własnych inspektoratów;
18. podkreśla, że konieczne są systemy skutecznych kontroli prowadzonych przez organy inspekcyjne z wykorzystaniem innowacyjnych metod, takich jak szczegółowe audyty

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli; Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17.

czasu pracy lub akcji ratowniczych, oraz że należy przewidzieć możliwość nakładania kar w przypadku naruszania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;

19. zauważa, że systemy inspekcji operatorów muszą podlegać weryfikacji przez strony trzecie oraz inspekcjom na poziomie UE i że audytem statków należy objąć morskie platformy wydobywcze ropy naftowej i gazu;
20. uznaje, że w przypadku niektórych mniej rozległych operacji państwa członkowskie mogłyby odnieść korzyści skali z prowadzenia wspólnych inspektoratów;
21. zauważa, że jakiegokolwiek ewentualne objęcie przepisami UE dotyczącymi wyrobów urządzeń stosowanych w instalacjach morskich powinno uwzględniać fakt, że z uwagi na szybkie tempo postępu technologicznego zbyt nakazowe specyfikacje mogą szybko stać się przestarzałe;
22. wyraża zaniepokojenie, że „kontrolerzy kontrolerów” na szczeblu UE nie wniosą dostatecznej wartości dodanej, która uzasadniałaby odbieranie właściwym organom krajowym poszukiwanych zasobów kadrowych potrzebnych w pracach regulacyjnych; dostrzega jednak potencjał bogatego doświadczenia EMSA w zapobieganiu wypadkom powodującym zanieczyszczenie ropą naftową, ich monitorowaniu i wykrywaniu, a ponadto uznaje, że gromadzenie danych, wymiana najlepszych praktyk oraz koordynacja środków reagowania powinny odbywać się na szczeblu UE; wzywa Komisję do zbadania, czy europejski organ regulacji działań na morzu, skupiający krajowe organy regulacyjne na wzór BEREK w sektorze telekomunikacji, mógłby wnieść wartość dodaną oraz poprawić egzekwowanie i stosowanie najwyższych norm w całej UE;

Zapobieganie, wymiana informacji i najlepszych praktyk

23. podkreśla znaczenie inicjatyw regionalnych stanowiących pierwszy poziom działań wielostronnych oraz uważa, że z myślą o państwach członkowskich położonych wokół mórz: Śródziemnego, Bałtyckiego i Czarnego należy utworzyć fora w rodzaju NSOAF zajmujące się Morzem Północnym, które czuwałyby nad przyjmowaniem i egzekwowaniem minimalnych norm; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji w sprawie powołania forum organów ds. działalności wydobywczej na Morzu Śródziemnym (MOAF) i zachęca do udziału w nim państwa spoza UE; uważa, że normy i zasady przyjęte dla UE powinny uwzględniać aspekty środowiskowe związane z poszukiwaniem węgłowodorów na obszarach nienależących do Unii;
24. uznaje zróżnicowanie warunków na poszczególnych obszarach morskich, ale uważa, że inicjatywy regionalne powinny podlegać w stosownych przypadkach koordynacji na wspólnych forach, aby zapewnić korzystanie z najlepszych praktyk na szczeblu UE; podkreśla, że Komisja powinna odgrywać aktywną rolę na tych forach;
25. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji, aby wprowadzić wspólne posiedzenia UE/NSOAF jako okazję do wymiany najlepszych praktyk w UE; podkreśla, że posiedzenia te powinny być oceniane przez ich uczestników;
26. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Międzynarodowego Stowarzyszenia Producentów Ropy i Gazu o utworzeniu grupy ds. reagowania przez przemysł światowy, podjętą w

następstwie katastrofy w Zatoce Meksykańskiej; wzywa do zachowania przejrzystości podczas wymiany informacji i współpracy z władzami;

27. podkreśla korzyści w zakresie bezpieczeństwa wynikające z programów angażowania pracowników; opowiada się za silnymi powiązaniem i wspólnymi inicjatywami przemysłu, pracowników i właściwych organów krajowych w dziedzinie zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
28. podkreśla, że sektor eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego stanowi wysokie zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników z uwagi na niekiedy ekstremalne warunki środowiskowe, czas pracy w formie 12-godzinnych zmian oraz odizolowanie, a także przyznaje, że te szczególne warunki pracy, a zwłaszcza napięcie psychologiczne, są i nadal powinny być regulowane, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia błędu ludzkiego i chronić pracowników; w związku z tym zaleca zapewnienie pracownikom systemu ubezpieczeń a także usług towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych proporcjonalnie do występującego ryzyka;
29. stwierdza, że ostatnie sprawozdanie brytyjskich służb zdrowia i bezpieczeństwa na temat warunków pracy na Morzu Północnym pokazuje, że w minionym roku wskaźnik śmiertelnych i poważnych obrażeń ciała podwoił się, a liczba znacznych wycieków węglowodorów wzrosła o jedną trzecią;
30. oczekuje wypracowania kultury BHP o charakterze prewencyjnym przez zaangażowanie pracodawców i związków zawodowych oraz czynny udział pracowników, w szczególności przez konsultacje z nimi i włączenie ich w opracowywanie i stosowanie procedur bezpieczeństwa oraz przez informowanie o potencjalnych zagrożeniach związanych z pracą; podkreśla znaczenie testowania i monitorowania tych procedur przy wykorzystaniu struktur hierarchicznych, aby zagwarantować, że wyższa kadra kierownicza także zostanie przeszkolona i poniesie odpowiedzialność w razie wypadku lub awarii systemu bezpieczeństwa;
31. wzywa przemysł do dbania o rzeczywistą kulturę bezpieczeństwa we wszystkich jego formach organizacyjnych, zarówno na platformach wiertniczych, jak i w środowisku biurowym; w związku z tym wyraża poparcie dla regularnych programów szkoleniowych dla wszystkich pracowników etatowych i kontraktowych oraz dla pracodawców;
32. zwraca się do Komisji o rozpatrzenie możliwości określenia wspólnych surowych norm i systemów bezpieczeństwa, aby zapobiegać zagrożeniom i je ograniczać celem minimalizacji ryzyka i, w razie potrzeby, umożliwienia szybkiej i skutecznej reakcji; apeluje również o ustanowienie w państwach członkowskich UE wymogów dotyczących szkolenia dla pracowników, w tym wykonawców i podwykonawców, wykonujących zadania o wysokim stopniu zagrożenia, i o ich ujednoczenie celem zapewnienia spójnego wdrożenia na wszystkich wodach europejskich; zwraca się do Komisji o porozumienie się z partnerami międzynarodowymi celem zbadania możliwości podjęcia globalnej inicjatywy w zakresie zasad BHP i o regularne uaktualnianie tych zasad, tak aby były dostosowane do najnowszych technologii;
33. wzywa państwa członkowskie do zezwalania wyłącznie na opatrzone certyfikatem szkolenia wewnętrzne lub zewnętrzne;

34. z zadowoleniem przyjmuje międzynarodowe programy wymiany i wspólne programy szkoleniowe kierowane do personelu właściwych organów krajowych oraz zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zaproponowanie inicjatyw na rzecz wspierania tych programów;
35. apeluje, aby surowe kryteria w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i szkolenia miały zastosowanie do podwykonawców, którzy muszą posiadać kwalifikacje wymagane do prowadzenia prac konserwacyjnych i budowlanych w obszarze ich kompetencji; wzywa do informowania pracowników, w tym wykonawców i podwykonawców oraz organizacji pracowniczych, o wszelkiego rodzaju ryzyku związanym z daną pracą, zanim zostanie ona rozpoczęta;
36. podkreśla, że wyjątkowo wysokie ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa dotyczy także pracowników zatrudnionych na dalszym etapie obróbki surowca na morzu lub na lądzie; zwraca się do państw członkowskich o uwzględnienie tych pracowników podczas podejmowania działań regulacyjnych;
37. wzywa do zapewnienia pracownikom sektora eksploatującego podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego regularnej i szczegółowej opieki medycznej; zaleca, aby co najmniej raz w roku organizowano pracownikom wizytę lekarską w celu zbadania ich stanu fizycznego i psychicznego;
38. wzywa do zatwierdzenia mechanizmu oceny ryzyka ponoszonego przez pracowników oraz do uwzględnienia tej oceny przy obliczaniu wynagrodzenia pracowników;
39. wzywa przemysł do stosowania najlepszych praktyk dotyczących przedstawicieli ds. bezpieczeństwa; pracownicy powinni mieć możliwość wyboru przedstawiciela ds. bezpieczeństwa, który zajmuje się kwestiami bezpieczeństwa na wszystkich szczeblach procesu operacyjnego i decyzyjnego; uważa również, że pracownicy powinni mieć możliwość zgłaszania właściwym organom wad systemu bezpieczeństwa lub stwarzanego przez nie ryzyka anonimowo i bez narażania się na nękanie;
40. popiera bardziej zdecydowane dążenie państw członkowskich do dzielenia się najlepszymi praktykami w zakresie regulacji, norm i procedur oraz zgłaszania incydentów i zarządzania nimi, łącznie z opiniami naukowymi, bezpieczeństwem operacyjnym, ochroną środowiska, zarządzaniem ryzykiem, procedurami reagowania itd.;
41. uznaje, że wymiana informacji jest już prowadzona dzięki grupom regulacyjnym lub też partnerstwom handlowym i wspólnym przedsięwzięciom; uważa, że bezpieczeństwo nie leży wyłącznie w gestii właścicieli;
42. wzywa właściwe organy krajowe do gromadzenia, wymiany i podawania do wiadomości publicznej informacji ze sprawozdań o incydentach, z należyтым uwzględnieniem newralgicznych kwestii handlowych, tak aby umożliwić wyciągnięcie odpowiednich wniosków; uznaje, że dzięki konsolidacji i dodatkowej koordynacji istniejących praktyk i sprawozdawczości dotyczącej incydentów możliwe byłoby zagwarantowanie przejrzystości i spójności w całej UE; wymiana tych informacji powinna następować najszybciej jak to możliwe po wystąpieniu incydentu i powinny one obejmować m.in. incydenty dotyczące personelu, nieprawidłowe działanie urzędów, uwolnienie

węglowodoru i inne budzące obawy incydenty; z zadowoleniem przyjmuje międzynarodowe inicjatywy, w tym inicjatywę dotyczącą grupy roboczej G20, których celem na szczeblu globalnym jest umożliwienie dostępu do rozległej wiedzy o incydentach i wszelkich niezbędnych środkach zaradczych;

43. uważa, że Komisja powinna ocenić skuteczność różnych istniejących kanałów informacyjnych, argumenty przemawiające za racjonalizacją i/lub argumenty przemawiające za ustanowieniem nowych systemów międzynarodowych, z należytym uwzględnieniem wynikającego z nich obciążenia administracyjnego;

Wydawanie zezwoleń a zgoda na wiercenia

44. odnotowuje różnicę między wydaniem zezwolenia a zgodą na wiercenia oraz fakt, że podmiot posiadający zezwolenie może nie być przedsiębiorstwem wiertniczym; uważa, że powinny istnieć „zapory” regulacyjne po wydaniu zezwolenia, a przed rozpoczęciem wierceń;
45. zaleca, aby funkcje związane z wydawaniem zezwoleń oraz ze zdrowiem i bezpieczeństwem zostały rozdzielone we wszystkich państwach członkowskich; uważa, że Komisja powinna współpracować z państwami członkowskimi w celu ustalenia wspólnych, przejrzystych i obiektywnych kryteriów wydawania zezwoleń, gwarantujących rozdzielenie funkcji związanych z wydawaniem zezwoleń oraz ze zdrowiem i bezpieczeństwem, aby ograniczyć ryzyko wystąpienia konfliktu interesów;
46. zwraca uwagę, że znaczna liczba instalacji znajdujących się na wodach UE to instalacje stare; z zadowoleniem przyjmuje próby podniesienia stopnia integralności aktywów istniejących platform;
47. uważa, że w ramach procedury udzielania zezwolenia i w całym okresie działań operacyjnych, a także na wszystkich etapach projektów na morzu (poszukiwanie, działania operacyjne i likwidacja) od podmiotów gospodarczych na rynku gazu i ropy naftowej powinno się wymagać udowodnienia, że posiadają odpowiednie zdolności finansowe pozwalające na usunięcie skutków szkód w środowisku spowodowanych konkretnymi prowadzonymi przez nie działaniami, w tym skutków wypadków o dużym wpływie i niskim prawdopodobieństwie, niezależnie od tego, czy będą one gwarantowane za pomocą obowiązkowych systemów wzajemnych gwarancji w przemyśle, za pomocą obowiązkowych ubezpieczeń czy też za pomocą łączonego systemu gwarantującego zabezpieczenie finansowe;

Plany awaryjne

48. opowiada się za stosowaniem planów awaryjnych, które odnosiłyby się do konkretnych instalacji i w których określano by zagrożenia, oceniano potencjalne przyczyny i skutki zanieczyszczenia, przedstawiano strategię reagowania oraz plany dotyczące wykonania ewentualnych odwiertów odciażających; zaleca, by warunkiem uzyskania zezwolenia przez operatorów było przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko oraz przedstawienie planów awaryjnych co najmniej dwa miesiące przed rozpoczęciem prac; w przypadku skomplikowanych odwiertów lub trudnych warunków wiercenia proces oceny i zatwierdzenia planu awaryjnego oraz odnośnych konsultacji powinien przebiegać

równoległe z innymi procesami regulacyjnymi związanymi z zatwierdzaniem (dotyczącymi np. wpływu na środowisko lub projektów odwiertów); w żadnym wypadku nie można rozpoczynać prac przed zatwierdzeniem planu awaryjnego przez państwo członkowskie, na terenie którego prowadzi się te prace; plany awaryjne powinny być publikowane przez właściwy organ krajowy z należytym uwzględnieniem ochrony danych;

49. wzywa państwa członkowskie do opracowania, zmiany lub aktualizacji krajowych planów awaryjnych szczegółowo określających kanały dowodzenia i mechanizmy dystrybucji zasobów państwowych i przemysłowych w razie wycieku; wzywa państwa członkowskie, by przy sporządzaniu regionalnych planów awaryjnych współpracowały za sobą nawzajem oraz z krajami ościennymi UE; apeluje o przekazanie tych planów EMSA;
50. zauważa, że ostatnie wydarzenia uwypukliły zagrożenia dla transportu morskiego i środowiska morskiego związane z poszukiwaniem oraz wydobyciem ropy naftowej i gazu na morzu; jest zdania, że należy wyraźnie rozszerzyć możliwości wykorzystania potencjału EMSA w zakresie reagowania, aby uwzględnić działania zapobiegawcze oraz działania w reakcji na zanieczyszczenia, których źródłem jest tego rodzaju działalność;
51. sugeruje, że w ramach prowadzonych przez EMSA wykazów środków reagowania należy gromadzić informacje o wszelkich odpowiednich zasobach publicznych i przemysłowych, aby w razie konieczności EMSA była w stanie pełnić rolę koordynatora w przypadku poważnego incydentu;
52. proponuje, by dostępny sprzęt służący do tamowania wszelkich ewentualnych wycieków stanowił ważny element planów awaryjnych i by znajdował się niedaleko instalacji, co umożliwiłoby jego szybkie wprowadzenie do akcji w razie poważnego wypadku;
53. wzywa przedsiębiorstwa do tego, aby nadal wygospodarowywały fundusze na badania i rozwój w zakresie nowych technologii w dziedzinie zapobiegania wypadkom i usuwania ich skutków; podkreśla, że zanim w zatwierdzonym planie awaryjnym uwzględni się nowe technologie w zakresie reagowania w przypadku katastrof, należy je poddać niezależnym testom i ocenom oraz uzyskać odpowiednie pozwolenia;
54. uważa za niezbędne prowadzenie stosownych naukowych badań innowacyjnych, które umożliwiłyby zastosowanie automatycznych systemów monitorowania pracy wydobywczej wież wiertniczych i jej przerywania oraz podnoszących niezawodność wierceń, eksploatacji i zabezpieczeń przeciwpożarowych w ekstremalnych warunkach pogodowych;
55. opowiada się za ścisłą kontrolą, stałym testowaniem i oceną wpływu wywieranego na środowisko przez dyspergatory chemiczne (i oceny planów reagowania w sytuacjach kryzysowych wiążących się z zastosowaniem dyspergatorów chemicznych), zarówno po to, aby zagwarantować, że będą one właściwe w przypadku wycieku, jak i po to, by uniknąć negatywnego wpływu na zdrowie publiczne i środowisko naturalne; wzywa Komisję do zapewnienia w razie potrzeby bardziej szczegółowych badań nad wpływem takich środków chemicznych w ramach programów badawczych UE;

Reagowanie na katastrofy

56. uznaje, że na przemyśle spoczywa główna odpowiedzialność za reagowanie na katastrofy; z zadowoleniem przyjmuje wspólne inicjatywy mające na celu rozwijanie, mobilizowanie i dystrybucję zasobów w celu przeciwdziałania wyciekom ropy; podkreśla, że sektor publiczny odgrywa ważną rolę w zakresie regulacji, bezpieczeństwa i koordynacji działań podejmowanych w odpowiedzi na katastrofy;
57. zaleca skoncentrowanie się w większym stopniu na systematycznych szkoleniach, a zwłaszcza na kwestii praktycznego stosowania sprzętu służącego do reagowania na katastrofy;
58. zwraca się do państw członkowskich i Komisji, by dopilnowały, że system wydawania zezwoleń będzie zawierał jako zabezpieczenie odpowiednie instrumenty finansowe, tak by w razie nagłych poważnych incydentów możliwe było szybkie uruchomienie środków finansowych koniecznych do naprawienia szkód gospodarczych, społecznych i środowiskowych spowodowanych wyciekami ropy naftowej lub gazu;
59. z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji o rozszerzenie zakresu uprawnień Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa na Morzu, tak by obejmowały one nie tylko statki, ale i instalacje morskie;
60. zauważa, że zasady udostępniania wiedzy specjalistycznej i zasobów EMSA zostaną określone w zmienionym rozporządzeniu dotyczącym EMSA, ale powinny one wyraźnie obejmować działania podejmowane w odpowiedzi na wystąpienie zanieczyszczeń, których źródłem jest poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego, a ponadto wiedza i zasoby powinny być dostępne w razie potrzeby w całej UE i w krajach ościennych;
61. uważa, że narzędzia reagowania i monitorowania opracowane na szczeblu UE, mianowicie sieć pozostających w ciągłej gotowości statków EMSA służących do usuwania zanieczyszczeń spowodowanych wyciekami ropy naftowej oraz program CleanSeaNet (CSN) mający na celu monitorowanie i wykrywanie wycieków ropy naftowej, można wykorzystywać w razie incydentów/ wypadków w instalacjach morskich;
62. zaleca korzystanie z usług EMSA w ramach CleanSeaNet w celu kontrolowania platform naftowych i nielegalnych zrzutów ze statków; zauważa, że 50% zdjęć dostarczanych obecnie w ramach CleanSeaNet można wykorzystać do monitorowania platform naftowych;
63. zaleca wobec tego, aby po dokonaniu przeglądu w odniesieniu do wymienionych poniżej kwestii korzystać z sieci pozostających w gotowości statków EMSA służących do oczyszczania powierzchni morza w przypadku wycieku ropy naftowej (SOSRV):
- a) nie wszystkie statki mogą operować w otoczeniu, którego temperatura zapłonu jest niższa niż 60°C;
 - b) należy odpowiednio zmienić umowy, aby umożliwić dłuższe operacje usuwania skutków wycieku ropy naftowej;
 - c) należy zlikwidować luki występujące obecnie w sieci;

d) należy zbadać nowe techniki, takie jak stosowanie sieci do usuwania ropy z powierzchni wody;

64. ponawia apele do Komisji o jak najszybsze przedłożenie wniosków w sprawie stworzenia sił obrony cywilnej UE w oparciu o mechanizm obrony cywilnej UE i opracowanie wspólnie z państwami członkowskimi europejskiego planu działania obejmującego specjalne mechanizmy określające sposoby reagowania UE na rozległe zanieczyszczenie spowodowane przez morskie instalacje wydobywcze ropy naftowej, w tym podwodne rurociągi znajdujące się na dnie morskim lub pod nim;
65. uznaje rolę, jaką w uzupełnianiu mechanizmów reagowania kryzysowego państw członkowskich i przemysłu odgrywa MIC¹;
66. popiera innowacyjne usługi oferowane sektorowi morskemu; z zadowoleniem przyjmuje dyskusję prowadzoną przez Komisję i państwa członkowskie w sprawie nowej inicjatywy e-maritime, której podstawą jest projekt SafeSeaNet, oraz uważa, że może ona dodatkowo poprawić bezpieczeństwo w przemyśle naftowym i gazowym na morzu;
67. podkreśla, że na każdym obszarze morza zawsze musi istnieć dostęp do wystarczającej ilości sprzętu pozwalającego na podjęcie odpowiednich działań w przypadku dużych i poważnych wycieków na danym obszarze morza, a nie tylko na wodach UE;
68. wzywa Komisję do zadbania o to, aby lepsze zarządzanie danymi morskimi, zaproponowane w komunikacie zatytułowanym „Wiedza o morzu 2020”², oraz proponowane rozporządzenie ustanawiające Program na rzecz dalszego rozwoju zintegrowanej polityki morskiej³ uwzględniły potrzebę zapewnienia odpowiedniego monitorowania zagrożeń zanieczyszczeniem, aby ustalić odpowiedni przebieg działań w stosownym czasie;
69. domaga się, aby Komisja przygotowała wniosek, dzięki któremu naukowa wiedza gromadzona przez operatorów pracujących na morzu na mocy publicznego zezwolenia będzie udostępniana właściwym organom stosującym normy i protokoły opracowane w ramach inicjatywy „Wiedza o morzu 2020”, aby ułatwić publiczną kontrolę i lepiej zrozumieć środowisko morskie;

Odpowiedzialność prawna

70. apeluje do państw członkowskich, aby rozważając mechanizmy gwarancji finansowych, w tym konieczność ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, zwróciły należytą uwagę na kalkulowanie finansowych warunków ubezpieczeń w oparciu o realne ryzyko wynikające z trudności podczas wiercenia i eksploatacji, tak by nie narzucać cen wykluczających z rynku małych i średnich operatorów przy jednoczesnym zagwarantowaniu ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej;
71. podkreśla, że chociaż w zasadzie gwarancji finansowych można dostarczyć przez

¹ Zarządzane przez Komisję centrum monitorowania i informacji.

² Komunikat Komisji zatytułowany „Wiedza o morzu 2020”, dane morskie i obserwacje środowiska morskiego na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu (COM(2010)0461).

³ COM(2010)0494.

ubezpieczenie lub wzajemne gwarancje, należy upewnić się, że operatorzy wykazują się posiadaniem gwarancji finansowych na pokrycie ogólnego kosztu usuwania zanieczyszczeń i wypłatę odszkodowań w przypadku poważnej katastrofy, oraz że zagrożenia i odpowiedzialność nie spadają na mniejsze przedsiębiorstwa, co do których istnieje większe prawdopodobieństwo, że w razie wypadku ogłoszą niewypłacalność; wzywa do utworzenia wspólnych systemów, aby utrzymać środki zachęcające do unikania zagrożeń i stosowania się do jak najwyższych norm bezpieczeństwa w indywidualnych operacjach;

72. dostrzega wartość wspólnych funduszy, takich jak OPOL na Morzu Północnym, oraz domaga się utworzenia takich funduszy dla każdego obszaru morskiego UE; postuluje obowiązkowe członkostwo w nich operatorów oraz zapewnienie pewności prawa, co będzie stanowić mechanizm ochronny mający na celu uspokojenie obaw państw członkowskich, sektora morskiego, a zwłaszcza rybaków, oraz podatników;
73. podkreśla, że dobrowolny charakter systemów takich jak OPOL sprawia, że kontrola prawna jest ograniczona, wobec czego uważa, iż fundusze zostałyby wzmocnione, gdyby udział w nich było wymogiem związanym z uzyskaniem zezwolenia;
74. podkreśla, że wkłady powinny być określone zarówno na podstawie poziomu ryzyka związanego z daną instalacją, jak i planów awaryjnych, a także powinny być z nimi spójne;
75. zwraca się do Komisji z wnioskiem o zweryfikowanie stanowiska przedstawionego w sprawozdaniu opublikowanym w dniu 12 października 2010 r.¹, w którym stwierdza ona, „że obecnie brakuje wystarczającego uzasadnienia dla wprowadzenia zharmonizowanego systemu obowiązkowego zabezpieczenia finansowego”; nalega, by Komisja nie czekała do terminu określonego na mocy art. 18 ust. 2 dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko ze złożeniem sprawozdania, które będzie zawierać wszelkie odnośne wnioski w sprawie zmiany dyrektywy;
76. jest zdania, że zasięg dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko² należy rozszerzyć, tak aby móc stosować zasadę „zanieczyszczający płaci” i zasadę pełnej odpowiedzialności do wszelkich szkód wyrządzanych na wodach morskich i odbijających się na różnorodności biologicznej, aby przedsiębiorstwa naftowe i gazowe mogły być pociągane do odpowiedzialności za wszystkie szkody wyrządzone w środowisku i mogły przyjąć pełną odpowiedzialność – bez górnej granicy kwoty – za koszty ewentualnych szkód zabezpieczonych rezerwami tworzonymi przez operatorów;
77. domaga się przeglądu ww. dyrektywy w celu objęcia jej zakresem wszystkich wód morskich UE zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej³;

¹ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego na mocy art. 14 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu COM(2010)0581.

² Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu. Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy

78. wzywa Komisję, by w ramach dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko obniżyła progi szkodliwości oraz stosowała system pełnej odpowiedzialności obejmujący wszystkie szkody wyrządzone w wodach morskich i niszczenie różnorodności biologicznej bez względu na pułapy wynikające z wzajemnych gwarancji lub umowy ubezpieczeniowej;
79. jest zdania, że Komisja powinna zbadać, czy możliwe jest utworzenie w ramach odpowiedzialności za środowisko funduszu kompensacyjnego na wypadek katastrof spowodowanych wyciekiem ropy naftowej, obejmującego prawnie wiążące przepisy dotyczące zabezpieczenia finansowego;
80. zaleca, aby państwa członkowskie rozważyły przyjęcie i wzmocnienie środków powstrzymujących od zaniechań i nieprzestrzegania przepisów, takich jak grzywny, cofnięcie zezwoleń i odpowiedzialność karna pracowników; zwraca jednak uwagę, że system taki istniał w USA przed wyciekiem z platformy Deepwater Horizon;
81. podkreśla, że przed odwiertem należy jednoznacznie określić strony odpowiedzialne finansowo;

Stosunki z krajami trzecimi

82. apeluje do przemysłu o stosowanie przynajmniej norm środowiskowych i norm bezpieczeństwa UE lub ich odpowiednika niezależnie od tego, w jakim miejscu świata przedsiębiorstwa prowadzą operacje; zdaje sobie sprawę z trudności związanych z egzekwowaniem wymogu, aby przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE działały na całym świecie zgodnie z normami UE, ale wzywa Komisję do zbadania, przy pomocy jakich mechanizmów można by doprowadzić do tego, by przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE działały na świecie co najmniej zgodnie z normami bezpieczeństwa UE; uważa, że odpowiedzialność przedsiębiorstw w tej dziedzinie również powinna być główną siłą napędową oraz że w ramach procedur udzielania zezwoleń państwa członkowskie w momencie ich udzielania mogłyby brać pod uwagę incydenty o znaczeniu globalnym, które dotyczyły przedsiębiorstw, pod warunkiem że dokładnie zbadano okoliczności tych incydentów; wzywa Komisję, by propagowała stosowanie tych wysokich norm we współpracy z partnerami międzynarodowymi;
83. apeluje do Komisji i państw członkowskich o dalsze uczestnictwo w inicjatywach dotyczących morskiej działalności wydobywczej w ramach G20 przy jednoczesnym uwzględnieniu Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS);
84. podkreśla znaczenie obowiązujących przepisów zainicjowanych przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska, OSPAR oraz przez konwencje barcelońską i helsińską, ale zauważa, że obowiązujące prawo międzynarodowe nie zawiera kompletnych lub spójnych ram dla norm bezpieczeństwa i norm środowiskowych w odniesieniu do morskiej działalności wiertniczej oraz może być trudne do wyegzekwowania;

działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej), Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

85. podkreśla znaczenie, jakie ma pełne wprowadzenie w życie nieratyfikowanego protokołu z 1994 r. o ochronie Morza Śródziemnego, którego celem jest ochrona przed zanieczyszczeniami wynikającymi z działalności poszukiwawczej i wydobywczej;
86. apeluje do Komisji o aktywną współpracę z innymi państwami graniczącymi z obszarami morskimi UE w celu zapewnienia wyrównanego, wysokiego poziomu bezpieczeństwa dzięki ramom regulacyjnym i nadzorowi;
87. wzywa UE do współpracy z odpowiednimi krajami spoza UE, w tym z ich organizacjami pracowniczymi i organizacjami pracodawców, których obywatele świadczą usługi w unijnym przemyśle eksploatującym podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego celem dopilnowania, by firmy posiadające siedzibę poza UE, ale pracujące na wodach UE przestrzegały unijnych warunków zatrudnienia i przepisów BHP;
88. wzywa Komisję do rozpoczęcia debaty nad regulacjami dotyczącymi odpowiedzialności za szkody spowodowane w środowisku i gwarancji finansowych, w której to debacie uczestniczyłyby również kraje trzecie;
89. wzywa Komisję do współpracy z partnerami i sąsiadami w celu wypracowania specjalnego trybu prowadzenia wszelkich działań w Arktyce, należycie uwzględniającego zasadę zrównoważonego rozwoju i konieczność działań na morzu w tak wrażliwym i jedynym w swoim rodzaju środowisku;
90. opowiada się za międzynarodowymi dwustronnymi stosunkami partnerskimi w ramach planów działania na rzecz europejskiej polityki sąsiedztwa, które m.in. służą zachęcaniu państw trzecich do przyjmowania wysokich norm bezpieczeństwa; zachęca kraje, które nie zaangażowały się jeszcze w pełni w europejską politykę sąsiedztwa, aby to uczyniły;
91. popiera prowadzone przez przemysł programy transferu wiedzy specjalistycznej, szczególnie do krajów o słabiej rozwiniętych ramach regulacyjnych;
92. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i państwom członkowskim.

UZASADNIENIE

Lokalne zasoby ropy naftowej i gazu ziemnego w istotny sposób przyczyniają się do pokrycia zapotrzebowania na energię i do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w UE. Ponad 90% ropy i 60% gazu w UE pozyskiwanych jest ze złóż podmorskich.

Działalność wydobywcza nie rozkłada się równomiernie w całej UE – znaczna większość operacji ma miejsce na Morzu Północnym. W UE 80% ropy naftowej produkują jedynie dwa państwa członkowskie¹, zaś Norwegia produkuje więcej niż cała UE27.

Eksploatacja podmorskich złóż ropy i gazu na wodach europejskich nie odbywa się w całości na wodach kontrolowanych przez UE. Przykładowo na Morzu Śródziemnym działalność poszukiwawcza na znaczną skalę prowadzona jest u wybrzeży Afryki Północnej, szczególnie Egiptu i Libii.

Katastrofa Deepwater Horizon zmusiła wszystkie podmioty uczestniczące w poszukiwaniu i wydobywaniu ropy i gazu ze złóż podmorskich do ponownej oceny bezpieczeństwa ich działalności przemysłowej. National Commission on the BP Deepwater horizon spill and Offshore drilling (państwowa komisja ds. wycieku z platformy BP Deepwater Horizon i wierceń podmorskich) m.in. wydała szereg zaleceń, z których wiele zostało już zastosowanych.

Konsekwencje dla Europy są mniej jasne; wiele zaleceń odnoszących się do systemu amerykańskiego pokrywa się z praktykami, które w niektórych częściach UE stosuje się powszechnie od co najmniej 20 lat. Na Morzu Północnym Europa posiada dojrzały przemysł operujący na często dobrze rozwiniętych polach, pod nadzorem prowadzonym w ramach dojrzałych i ewoluujących systemów regulacyjnych.

Jedno z pierwszych zaleceń zawartych w sprawozdaniu wspomnianej państwowej komisji brzmi:

„Departament Spraw Wewnętrznych powinien rozwijać proaktywne, oparte na ryzyku podejście ukierunkowane na wyniki, odnoszące się do poszczególnych instalacji, operacji i środowisk, podobne do podejścia stosowanego na Morzu Północnym, zakładającego system bezpieczeństwa”².

Systemy nakazowe zasadniczo charakteryzują się reaktywnością, niezdolnością do pobudzania stałego doskonalenia strategii i praktyk koniecznych, by nadążyć za przemysłem ewoluującym w poszukiwaniu coraz uboższych i mniej dostępnych złóż węglowodorów. W zamian należy prowadzić indywidualną ocenę projektów na podstawie warunków środowiskowych i technicznych specyficznych dla poszczególnych instalacji. Odwierty pod wysokim ciśnieniem lub w wysokich temperaturach (HPHT) niosą ryzyko odmienne od ryzyka zachodzącego, gdy ciśnienie trzeba zastosować w celu wydobywania ropy. Wprawdzie głębokość wody z pewnością wpływa na trudności techniczne związane z wierceniami i wysiłek związany z reagowaniem na zanieczyszczenia, jednak nie wszystkie wiercenia głębinowe są niebezpieczne i nie wszystkie wiercenia na płytkich wodach są bezpieczne.

¹ Wielka Brytania i Dania

² s. 252.

System bezpieczeństwa wynika z podejścia opartego na ryzyku, wymagającego od operatorów wykazania przed odpowiednimi krajowymi organami do spraw zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska, że uwzględniono wszelkie ryzyko i wdrożono kontrole. Wszelkie ryzyko rezydualne powinno spełniać zasadę ALARP¹. Odpowiedni organ powinien zatwierdzić system bezpieczeństwa, a także wszelkie późniejsze jego zmiany, zanim jakiegokolwiek operacje mogą się rozpocząć. Regulacyjne „zapory” przed rozpoczęciem wierceń zapewniają, że działalność nie jest automatyczna, a operacje nie mogą rozpocząć się przed zbadaniem i ograniczeniem ryzyka.

Wszelkie nowe propozycje nie mogą obniżać skuteczności tego rodzaju norm regulacyjnych już obowiązujących w państwach członkowskich – powinny raczej dążyć do poszerzania zasięgu najlepszych praktyk, tak by obowiązywały one na wszystkich wodach UE, przy jednoczesnym zapewnieniu ich rygorystycznego wdrażania.

W USA funkcje związane z wydawaniem zezwoleń oraz ze zdrowiem i bezpieczeństwem były skupione w ramach jednej agencji. Prowadziło to do napięć wewnętrznych, do niejasności celów i powodowało podatność na wpływy zewnętrzne. Dlatego zaleca się, aby państwa członkowskie oddzielały procedury wydawania zezwoleń od kwestii związanych ze zdrowiem i bezpieczeństwem.

Określenie tonu ram regulacyjnych jest istotne, jednak wszelkie przepisy przynoszą skutek jedynie wtedy, gdy dobrze się je egzekwuje. W związku z tym dla zapewnienia przestrzegania przepisów podstawowe znaczenie mają regularne inspekcje prowadzone przez specjalistów dobrze znających konkretne warunki wiercenia i obdarzanych zaufaniem przez operatorów.

Tacy wysoko wykwalifikowani inspektorzy, szczególnie posiadający duże doświadczenie, to bardzo poszukiwani uczestnicy prac regulacyjnych. Wszelkie inicjatywy służące wspomaganie, wymianie lub nawet organizowaniu transgranicznej działalności inspektorów powinny uwzględniać ten fakt i wносить wartość dodaną, a nie prowadzić do drenażu istotnych zasobów kadrowych.

Wprowadzenie w państwach członkowskich w ograniczonym stopniu eksploatujących złoża podmorskie prowadzenie wspólnych inspektoratów mogłoby przynieść korzyści skali, jednak nie można tym usprawiedliwiać niższych poziomów nadzoru. Przemysł pokrywa koszty regulowania własnej działalności; istotną kwestią jest nie ich koszt, lecz raczej niedobór zasobów kadrowych potrzebnych w pracach regulacyjnych.

Specjalną kwestią operacyjną, zasługującą na szczególną uwagę, jest to, że podstawowe bezpieczeństwo odwiertów, zarówno na lądzie, jak i na morzu w każdym przypadku wymaga dwóch przetestowanych zabezpieczeń. Wyposażenie, np. głowice przeciwerupcyjne, powinno być często testowane.

Wymiana informacji

Należy dołożyć wszelkich starań na rzecz wzmocnienia dialogu i zachęcać do wspólnych

¹ Tak małe, jak to rozsądnie możliwe (ang. As Low As Reasonably Possible).

inicjatyw między właściwymi organami krajowymi, na wzór NSOAF¹.

Dla Morza Śródziemnego, Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego pozytywne skutki mogłyby mieć analogiczne forum, w ramach którego organy regulacyjne oceniałyby tendencje w przemyśle i najlepsze praktyki, reagowały na incydenty i upowszechniały wiedzę, m.in. przez prowadzenie międzynarodowych projektów audytowych i tworzenie grup roboczych przedstawiających sprawozdania regularnym zgromadzeniom plenarnym. Aby praca tych forów była efektywna, powinny w nich uczestniczyć wszystkie odpowiednie właściwe organy krajowe, niezależnie od ich przynależności do UE.

W przemyśle jądrowym przekazywanie MAEA sprawozdań dotyczących incydentów jest obowiązkowe. Przepisy UE przewidują sprawozdania z zająć w lotnictwie cywilnym, zapewniając możliwość analizowania i rozpowszechniania wszelkich informacji poprzez wykorzystanie JRC jako centralnego rejestru.

Wprawdzie istnieją mechanizmy sprawozdawczości dotyczącej incydentów², a kanałami pozaregulacyjnymi można rozpowszechniać wyciągane wnioski³, wydaje się jednak, że nadal jest miejsce na dalsze środki, zwłaszcza w skali globalnej.

Właściwe organy krajowe powinny gromadzić informacje przekazywane w ramach sprawozdawczości dotyczącej incydentów i publikować je w odpowiednim czasie, zapewniając odpowiednie traktowanie informacji newralgicznych z handlowego punktu widzenia.

Komisja powinna ocenić skuteczność różnych istniejących kanałów informacyjnych, zanim oceni potrzebę podjęcia jakichkolwiek nowych inicjatyw transgranicznych.

Zaangażowanie pracowników

Aby rozwijać rygorystyczną kulturę bezpieczeństwa, istotne jest zaangażowanie personelu pracującego na morzu w inicjatywy w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa, gdyż często to oni najlepiej potrafią wskazać przeszkody w doskonaleniu wyników w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa.

Brytyjski program „Step Change in Safety” został wprowadzony w celu wspierania podejścia zakładającego silną kulturę bezpieczeństwa, poprzez nawiązanie kontaktu z pracownikami, rozwijanie wspólnych norm i publikowanie najlepszych praktyk. Pozytywny skutek przynoszą często te sugestie w zakresie bezpieczeństwa, które można by uznać za prowadzące jedynie do drobnych zmian postępowania; zważywszy jednak, że największe ryzyko typowo występuje na tych etapach operacji, które wymagają działania ludzkiego (wiercenie, konserwacja itd.), takie ukierunkowanie może okazać się bezcenne.

Szkolenia w zakresie bezpieczeństwa

Przedsiębiorstwa eksploatujące podmorskie złoża ropy i gazu szczycą się poprawą wyników w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa personelu. Nacisk na bezpieczeństwo personelu nie

¹ North Sea Offshore Authorities Forum (forum organów ds. działalności wydobywczej na Morzu Północnym).

² Np. „Sprawozdanie w sprawie zrzutów, wycieków i emisji” OSPAR

³ Np. „biuletyny o bezpieczeństwie” NSOAF.

powinien jednak odwracać uwagi od procedur, zwłaszcza w zakresie zapobiegania katastrofom i reagowania na nie.

Gruntowne szkolenia dotyczące scenariuszy reagowania na katastrofy mają podstawowe znaczenie. Przykładowo na świecie jest już standardem, że wszyscy operatorzy urządzeń wiertniczych przechodzą kursy z zakresu kontroli odwiertów (obejmujące naukę reagowania w przypadku różnych scenariuszy katastrof).

Wydaje się, że wiele niedociągnięć w zakresie bezpieczeństwa, jakie miały miejsce w przypadku katastrofy Deepwater Horizon, wynikało z aspektów tej operacji związanych z kulturą bezpieczeństwa.

Przygotowanie na najgorsze

Przedstawienie, zaopiniowanie i zatwierdzenie planu awaryjnego odnoszącego się do konkretnego zakładu powinno stanowić istotny etap procedury regulacyjnej. Plany te powinny określać potencjalne zagrożenia, oceniać przyczyny i skutki zanieczyszczenia, przedstawiać strategię reagowania, która mogłaby obejmować plany wykonania odwiertów odciążających, a także określać odpowiednie wyposażenie potrzebne do reakcji.

Żadne operacje nie powinny rozpoczynać się przed zatwierdzeniem planu awaryjnego. W przypadku skomplikowanych odwiertów lub trudnych warunków wiercenia plan awaryjny powinien być oceniany w tym samym czasie, gdy toczą się inne procesy regulacyjne związane z zatwierdzaniem.

Skutki katastrofy Deepwater Horizon wzmógł brak właściwego sprzętu uszczelniającego. Projektując systemy czuwania i sprzęt służący do usuwania wycieków, należy uwzględnić konkretne wnioski wyciągnięte z tej katastrofy. Jak lepiej reagować na przyszłe kryzysy – to jeden z głównych tematów dyskusji na wszystkich forach, np. GIRG¹ i OSPRAG². Wspólne inicjatywy mające na celu rozwijanie odpowiedniego sprzętu uszczelniającego i służącego do usuwania wycieków przynoszą już owoce – grupa OSPRAG zamówiła ostatnio urządzenie zamykające odwiert w razie wybuchu, do użytku na brytyjskim szelfie kontynentalnym.

Przemysł i organy regulacyjne powinny zapewnić dostępność podobnego wyposażenia na Morzu Śródziemnym.

W kontekście przeglądu rozporządzenia ustanawiającego EMSA, który ma na celu objęcie tym rozporządzeniem reagowania na zanieczyszczenia spowodowane eksploatacją podmorskich złóż ropy i gazu, agencja ta powinna stworzyć wykazy środków reagowania, jakimi dysponuje przemysł, a także środków publicznych.

Działania zaradcze

Początkowe etapy reagowania na katastrofę Deepwater Horizon cechowała niejasność co do zakresów odpowiedzialności i brak zarządzania nadzorem, a także niespójne informowanie opinii publicznej.

¹ Global Industry Response Group (grupa ds. reagowania przez przemysł światowy).

² Oil Spill Prevention and Response Group (grupa ds. zapobiegania wyciekom ropy naftowej i reagowania na nie).

Wyciek na skalę krajową w UE powinien powodować uruchomienie krajowych planów awaryjnych szczegółowo określających struktury dowodzenia, kanały komunikacyjne i plany dystrybucji zarówno zasobów państwowych, jak i przemysłowych.

Odpowiedzialność prawna

Potencjalny koszt wszelkich katastrof zależy od wielu czynników związanych z charakterem odwiertu (rozmiary zbiornika, ciśnienie, temperatura itd.), szerszej pojętym środowiskiem oraz charakterem reakcji – krytyczne znaczenie ma tu szybkość reakcji.

Odpowiedzialność środowiskowa w UE opiera się na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Upewnienie się, że operatorzy mają odpowiednie środki finansowe na spełnienie tego wymogu, a także innych zobowiązań, jest istotnym punktem kontroli regulacyjnej prowadzonej przed rozpoczęciem operacji.

Przeszkody regulacyjne w tej dziedzinie nie mogą być jednak tak duże, by skutecznie wykluczały z działalności przemysłowej mniejszych, często wyspecjalizowanych operatorów. Podczas gdy duże międzynarodowe przedsiębiorstwa coraz częściej uznają dalszą eksploatację niektórych od dawna działających pól za nieopłacalną, mniejsi operatorzy mogą często przejmować te zasoby, utrzymując inwestycje i zwiększając dostawy. Stałe inwestycje w istotny sposób przyczyniają się do powstrzymania spadku produkcji stanowiącej wynik zaawansowanej eksploatacji podmorskich złóż ropy i gazu w UE.

Gospodarcze, środowiskowe i energetyczne potrzeby UE nie są najlepiej zaspokajane przez oligopol w sektorze eksploatacji złóż podmorskich.

OPOL to system wzajemnych gwarancji na Morzu Północnym, który zobowiązuje podmioty przemysłowe do akceptowania rygorystycznej, niedopuszczającej błędów odpowiedzialności za szkody spowodowane zanieczyszczeniem i do pokrywania kosztów środków zaradczych, przy czym obecnie obowiązuje ograniczenie odpowiedzialności do 250 mln USD za incydent.¹

System taki zapewnia funkcjonowanie mechanizmu prawidłowego rozstrzygnięcia roszczeń oraz zachęca do podejmowania natychmiastowych działań zaradczych przez wszystkie strony. Ta wzajemność ryzyka do pewnego stopnia przyczynia się do samokontroli i nadzoru wśród operatorów. System opiera się na zaufaniu rozwijanym, gdy wszyscy uczestnicy działają w podobnej lokalizacji. Niewłaściwe wydaje się rozszerzanie samego OPOL na instalacje na innych morzach UE, jednak z uwagi na korzyści należy stworzyć analogiczne systemy na potrzeby operacji na innych wodach UE.

Wymiar międzynarodowy

Kwestie związane z wodami UE regulowane są licznymi aktami prawa międzynarodowego. Wszelkie środki na szczeblu UE są pożądane jedynie, gdy wnoszą wartość dodaną.

Wprawdzie przemysł powinien zapewniać stosowanie przez siebie jednolicie wysokich norm na całym świecie, jednak nakładanie takiego wymogu na przedsiębiorstwa posiadające

¹ Kwota ta nie jest pułapem odpowiedzialności.

siedzibę w UE wydaje się niepraktyczne. Niezależnie od potencjalnych kwestii prawnych monitorowanie globalnej działalności przedsiębiorstw przez właściwe organy krajowe jest niewykonalne.

Istnieją również wątpliwości co do wpływu, jaki miałyby to na globalne normy bezpieczeństwa, w sytuacji gdy rosnąca większość światowej produkcji jest kontrolowana przez rządy – lub stanowi własność państwową – i działające pod nadzorem regulacyjnym państwowe przedsiębiorstwa naftowe.

Lepsze i bardziej realistyczne podejście polega na wspieraniu międzynarodowych wysiłków na szczęblu G20 w celu wymiany dobrych praktyk w zakresie regulacji, norm i procedur. Przemysł pełni rolę uzupełniającą – należy zachęcać do tworzenia systemów takich jak PETRAD¹, szczególnie w przypadku nawiązywania współpracy z krajami rozwijającymi się.

¹ Wymiana doświadczeń z producentami norweskimi

21.6.2011

OPINIA KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ZDROWIA PUBLICZNEGO I BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI (*)

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie problemów bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego
(2011/2072(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: (*): Corinne Lepage

(*) Procedura obejmująca zaangażowane komisje – art. 50 Regulaminu

WSKAZÓWKI

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. jest zdania, że wyciek ropy z platformy wiertniczej Deepwater Horizon w Zatoce Meksykańskiej musi skłonić UE, by pilnie i tam gdzie jest to niezbędne dokonała dogłębnego przeglądu swego prawodawstwa i uregulowań prawnych, przy poszanowaniu zasady ostrożności oraz zasady konieczności podejmowania działań zapobiegawczych, pod kątem wszelkich aspektów wydobywania i poszukiwania ropy naftowej i gazu ziemnego na morzu na jej terytorium, w tym bezpiecznego przesyłu podwodnymi rurociągami znajdującymi się na dnie morskim lub pod nim; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje gotowość Komisji do jak najszybszego wypełnienia luk w istniejącym prawodawstwie UE;
2. stwierdza, że wypadki spowodowane przez gazowe i naftowe platformy wiertnicze na morzu mają skutki międzygraniczne, co uzasadnia unijne działanie w celu zapobiegania takim wypadkom i łagodzenia ich skutków;
3. stwierdza, że operacje wydobywania ropy i gazu na morzu odbywają się w coraz bardziej ekstremalnych warunkach i będą mogły mieć poważne niszczycielskie skutki dla środowiska oraz gospodarki morskiej i obszarów nadbrzeżnych;

4. popiera wyrażony przez Komisję zamiar wyrównania w górę minimalnych standardów w całej UE; uważa, że w całym prawodawstwie należy uwzględnić obawy dotyczące bezpieczeństwa i środowiska, a we wszystkich dziedzinach eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego należy stosować najwyższe standardy w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
5. ostrzega jednak, że skuteczność prawodawstwa zależy ostatecznie od uprawnień odpowiednich krajowych i europejskich władz lub organów do wdrażania właściwych przepisów, zarządzania nimi i ich egzekwowania; uważa, że Komisja powinna pilnie baczyć na przestrzeganie przepisów przez władze państw członkowskich;
6. zauważa, że szczególną uwagę należy zwrócić na region arktyczny ze względu na jego szczególną wrażliwość i znaczenie dla łagodzenia zmian klimatu;
7. nalega, by Komisja i państwa członkowskie wzmocniły i zintensyfikowały metody kontroli i skuteczną współpracę oraz stworzyły unijny system nadzorowania organów kontroli oparty na wiążących minimalnych unijnych zasadach bezpieczeństwa, aby zapewnić niezależność w zakresie monitorowania i nadzoru na szczeblu UE; jest ponadto zdania, że gromadzenie danych, wymiana wzorcowych praktyk oraz koordynacja środków reagowania powinny odbywać się na szczeblu UE, ponadto powinno się wspierać lepszą koordynację między właściwymi organami krajowymi w celu ulepszenia wymiany wzorcowych praktyk i optymalizacji procesu udzielania zezwoleń;
8. stwierdza, że niektóre przedsiębiorstwa naftowe i gazowe działają według innych norm bezpieczeństwa zarówno na obszarze UE, jak i na świecie, w zależności od krajowych wymogów regulacyjnych; wzywa Komisję, by wraz z państwami członkowskimi w pierwszym rzędzie zainicjowała kompleksowy przegląd ram prawnych regulujących przemysł eksploatujący podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego, a następnie dokonała harmonizacji różnych norm bezpieczeństwa, tak aby stworzyć jak najwyższe normy minimalne gwarantujące przedsiębiorstwom pewność prawną, a także zagwarantować by:
 - wzorcowe praktyki stały się normą przy wszystkich operacjach prowadzonych na terenie UE; oraz by
 - na wypadek katastrofy możliwe było zagwarantowanie maksymalnej ochrony;aby zapewnić realizację tych celów wzywa Komisję do rozważenia wprowadzenia nowego prawodawstwa dotyczącego eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na wszystkich etapach (poszukiwanie, działania operacyjne, transport i likwidacja) lub do uzupełnienia i wzmocnienia istniejącego prawodawstwa, aby włączyć do niego eksploatacje podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego;
9. jest przekonany, że wszechstronna i aktywna współpraca z krajami trzecimi (w szczególności tymi, które mają granicę morską z Unią Europejską) jest również niezbędna, aby zagwarantować odpowiednią ochronę środowiska oraz odpowiednie warunki na morzu w związku z poszukiwaniem, wydobywaniem oraz przesyłem ropy i gazu;

Wzmocnienie zdolności UE do reagowania w przypadku katastrof

10. ponawia wezwania do Komisji o jak najszybsze przedłożenie wniosków w sprawie stworzenia sił obrony cywilnej UE w oparciu o mechanizm obrony cywilnej UE i opracowanie wspólnie z państwami członkowskimi europejskiego planu działania obejmującego specjalne mechanizmy określające sposoby reagowania UE na rozległe zanieczyszczenie spowodowane przez instalacje wydobywcze ropy naftowej znajdujące się na morzu, w tym podwodne rurociągi znajdujące się na dnie morskim lub pod nim;
11. wzywa Komisję do zadbania o to, aby lepsze zarządzanie danymi morskimi, zaproponowane w komunikacie zatytułowanym „Wiedza o morzu 2020”¹, oraz proponowane rozporządzenie ustanawiające Program na rzecz dalszego rozwoju zintegrowanej polityki morskiej² uwzględniły potrzebę zapewnienia odpowiedniego monitorowania zagrożeń zanieczyszczeniem, aby ustalić odpowiedni przebieg działań w odpowiednim czasie;
12. domaga się, aby Komisja przygotowała wniosek, dzięki któremu naukowa wiedza tworzona przez operatorów pracujących na morzu na mocy publicznego zezwolenia będzie udostępniana odpowiednim władzom stosującym normy i protokoły opracowane w ramach inicjatywy „Wiedza o morzu 2020”, aby ułatwić publiczną kontrolę i lepiej zrozumieć środowisko morskie;
13. wzywa przedsiębiorstwa naftowe i gazowe do przeznaczenia 5% funduszy na badania i rozwój na nowe technologie w zakresie zapobiegania wypadkom i naprawiania ich skutków; podkreśla, że wszelkie technologie reagowania na katastrofy zanim zostaną dodane do zatwierdzonego planu awaryjnego muszą zostać przetestowane, ocenione i zatwierdzone w niezależny sposób;
14. sugeruje, że w ramach prowadzonych przez Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa na Morzu (EMSA) wykazów środków reagowania należy gromadzić informacje o wszelkich odpowiednich zasobach publicznych i przemysłowych, aby EMSA w razie konieczności była w stanie pełnić rolę koordynatora w przypadku poważnego incydentu;
15. proponuje, aby dostępny sprzęt służący do tamowania wszelkich ewentualnych wycieków stanowił ważny element planów awaryjnych i znajdował się niedaleko instalacji, aby móc szybko wprowadzić go do akcji w razie poważnego wypadku;

Systemy odpowiedzialności za środowisko i mechanizmy gwarancji finansowych

16. jest zdania, że zasięg dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko³ należy rozszerzyć tak, aby móc stosować zasadę „zanieczyszczający płaci” i zasadę pełnej odpowiedzialności do wszelkich szkód ekologicznych wyrządzanych na wodach morskich i odbijających się na różnorodności biologicznej, aby przedsiębiorstwa naftowe i gazowe mogły być pociągane do odpowiedzialności za wszystkie wyrządzone szkody i mogły

¹ Komunikat Komisji zatytułowany „Wiedza o morzu 2020”, dane morskie i obserwacje środowiska morskiego na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju (COM(2010)0461).

² COM(2010)0494.

³ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu. Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

przyjąć pełną odpowiedzialność, bez górnej granicy kwoty, za koszty ewentualnych szkód zabezpieczonych przez rezerwy tworzone przez operatorów;

17. domaga się przeglądu tej dyrektywy w celu objęcia jej zakresem wszystkich wód morskich UE zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej¹;
18. wzywa Komisję, by w ramach dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko obniżyła progi szkodliwości oraz stosowała system pełnej odpowiedzialności obejmujący wszystkie szkody wyrządzone w wodach morskich i różnorodności biologicznej, bez względu na pułapy wynikające z wzajemnych gwarancji lub umowy ubezpieczeniowej i sugeruje podjęcie dialogu z zakładami ubezpieczeń na temat obowiązkowych systemów ubezpieczeń obowiązujących w całej UE w celu zagwarantowania egzekwowania odpowiedzialności;
19. jest zdania, że Komisja powinna zbadać, czy możliwe jest utworzenie w ramach odpowiedzialności za środowisko funduszu kompensacyjnego na wypadek katastrof spowodowanych wyciekiem ropy naftowej, obejmującego prawnie wiążące przepisy dotyczące zabezpieczenia finansowego;
20. podkreśla, że przed odwiertem należy jednoznacznie określić strony odpowiedzialne finansowo;
21. uważa, że w ramach procedury udzielania zezwolenia i w całym okresie działań operacyjnych, a także na wszystkich etapach projektów na morzu (poszukiwanie, działania operacyjne i likwidacja) od podmiotów gospodarczych na rynku gazu i ropy naftowej powinno się wymagać udowodnienia, że posiadają odpowiednie zdolności finansowe pozwalające na naprawienie skutków szkody środowiskowej spowodowanej konkretnymi prowadzonymi przez nie działaniami, w tym skutków wypadków o dużym wpływie i niskiej prawdopodobności, niezależnie od tego, czy będą one gwarantowane za pomocą obowiązkowych systemów wzajemnych gwarancji w przemyśle, czy też za pomocą obowiązkowych ubezpieczeń;
22. podkreśla, że chociaż w zasadzie gwarancji finansowych można dostarczyć poprzez ubezpieczenie lub wzajemne gwarancje, należy upewnić się, że operatorzy wykazują się posiadaniem gwarancji finansowych na pokrycie ogólnego kosztu usuwania zanieczyszczeń i wypłatę odszkodowań w przypadku poważnej katastrofy, oraz że zagrożenia i odpowiedzialność nie spadają na mniejsze przedsiębiorstwa, co do których istnieje większe prawdopodobieństwo, że ogłoszą niewypłacalność w razie wypadku; wzywa do utworzenia wspólnych systemów, aby utrzymać środki zachęcające do unikania zagrożeń i stosowania się do możliwie najwyższych standardów bezpieczeństwa w indywidualnych operacjach;
23. dostrzega zalety wspólnych funduszy, takich jak OPOL na Morzu Północnym, oraz korzyści wynikające z utworzenia takich funduszy dla każdego obszaru morskiego UE; postuluje obowiązkowe członkostwo operatorów zapewniające pewność prawną, co

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

będzie stanowić mechanizm ochronny mający na celu uspokojenie obaw państw członkowskich, sektora morskiego, zwłaszcza rybaków, i podatników;

24. zwraca się do Komisji z wnioskiem o zweryfikowanie swego stanowiska przedstawionego w sprawozdaniu opublikowanym w dniu 12 października 2010 r.¹, w którym stwierdza ona, „że obecnie brakuje wystarczającego uzasadnienia dla wprowadzenia zharmonizowanego systemu obowiązkowego zabezpieczenia finansowego”; nalega, by Komisja nie czekała do terminu określonego na mocy art. 18 ust. 2 dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko ze złożeniem sprawozdania, które będzie zawierać wszelkie odnośne wnioski w sprawie zmiany dyrektywy;
25. sugeruje, by państwa członkowskie, oprócz cofnięcia zezwolenia dla instalacji jako najsurowszego środka, przyjęły ponadto inne stosowne środki wprowadzające kary za zaniedbania i brak zgodności we wdrażaniu zasad bezpieczeństwa i zleciły dokonywanie regularnych kontroli opartych na jednolitych metodach w całej UE;

Ulepszenie prawodawstwa środowiskowego UE

26. domaga się rozszerzenia dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko², aby objąć nimi wszystkie etapy realizacji projektów na morzu (poszukiwanie i działania operacyjne), domaga się również wprowadzenia specjalnych wymogów dla ocen oddziaływania na środowisko w przypadku skomplikowanych odwiertów głębinowych i trudnych warunków wiercenia, a także przesyłu ropy naftowej/gazu podwodnymi rurociągami znajdującymi się na dnie morskim lub pod nim; ponadto uważa, że Komisja powinna zapewnić, że oceny oddziaływania na środowisko dotyczące projektów na morzu, zatwierdzone przez organy krajowe, obejmują również procedury, których podmioty gospodarcze muszą przestrzegać na etapie likwidacji; wzywa Komisję do ponownej oceny przepisów prawnych dotyczących ocen oddziaływania na środowisko i określenia w nich, że procedury oceny wpływu na środowisko należy powierzać ekspertom niezależnym od klienta;
27. wzywa Komisję do rozpatrzenia obecnych ram regulacyjnych dotyczących likwidacji istniejącej infrastruktury wiertniczej i do dokładnego określenia – jeżeli okaże się to konieczne, to w formie przepisów prawnych – odpowiedzialności operatorów za zapewnienie bezpiecznego usunięcia takiej infrastruktury oraz odpowiedzialności za wszelkie szkody w środowisku wyrządzone w wyniku likwidacji platformy wiertniczej lub po jej likwidacji;
28. wzywa Komisję do rozważenia możliwości rozszerzenia solidnych zasad zawartych w prawodawstwie w celu kontroli zagrożeń na lądzie (SEVESO II³ i III⁴) na prawodawstwo

¹ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego na mocy art. 14 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu COM(2010) 581.

² Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (zmieniona); Dz.U. L 175 z 5.7.1985, s. 40.

³ Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi; Dz.U. L 10 z 14.1.97, s. 13.

dotyczące eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego; gdyby Komisja nie zaproponowała nowych przepisów szczegółowych, wzywa ją, by w międzyczasie dokonała przeglądu wniosku w sprawie dyrektywy SEVESO III w celu rozszerzenia jej zakresu o platformy wiertnicze i podmorskie rurociągi znajdujące się na dnie morza lub pod nim i do objęcia jej zakresem wszystkich faz od poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu do z zadowoleniem przyjmuje uzasadnienie Komisji w sprawie przeglądu dyrektywy SEVESO II, w którym Komisja oświadcza, że dokona oceny właściwego sposobu wzmocnienia przepisów dotyczących ochrony środowiska;

29. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie rozszerzenia mandatu Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa na Morzu (EMSA) na przypadki zanieczyszczenia wód morskich przez inne źródła niż statki, w szczególności przez morskie instalacje wydobywcze ropy naftowej i gazu; jest zdania, że powinien on również obejmować instalacje ruchome i transportowe, a także terminale rurociągów; wspiera wniosek Komisji o odpowiednie dostosowanie budżetu oraz poziomu kadr EMSA do wykonywania nowych zadań; uważa, że można by rozszerzyć mandat EMSA, aby zapewnić niezależne kontrole stron trzecich w zakresie ocen wpływu na środowisko i wydawania zezwoleń na eksploatację podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, a także okresowe inspekcje operatorów;
30. zwraca uwagę, że eksploatacja podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego jest wyłączona z głównych przepisów dyrektywy w sprawie emisji zanieczyszczeń przemysłowych⁴; sugeruje, aby Komisja dodała do załącznika I pkt 1.5 „eksploatację podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego” jako część pierwszego przeglądu podejścia, które ma zostać zrealizowane do 31 grudnia 2011 r., i sugeruje, aby europejskie biuro IPPC zdefiniowało wzorcowe praktyki w zakresie działań związanych z eksploatacją podmorskich złóż ropy naftowej i gazu;

Wspólne zobowiązania z państwami trzecimi i na szczeblu międzynarodowym

31. wzywa Komisję do rozpoczęcia debaty nad regulacjami w sprawie odpowiedzialności za szkody spowodowane w środowisku i gwarancji finansowych, która obejmowałaby również kraje trzecie;
32. z zadowoleniem przyjmuje sugestię Komisji, aby państwa członkowskie wymagały od przedsiębiorstw z siedzibą w UE stosowania norm UE do wszystkich operacji na całym świecie; wspiera wolę Komisji, by nasilić dialog i współpracę z krajami sąsiadującymi w zakresie bezpieczeństwa na morzu w celu określenia nowych wspólnych środków egzekwowania prawa, takich jak inspekcje instalacji, a także by zapewnić równie surowe normy bezpieczeństwa na wodach graniczących z wodami UE; popiera pomysł Komisji, by stymulować tworzenie regionalnych forów i inicjatyw oraz rozwój sieci właściwych władz krajowych na Morzu Śródziemnym, Morzu Czarnym i Morzu Bałtyckim lub w oparciu o istniejące struktury współpracy, takie jak Unia na rzecz Regionu Morza Śródziemnego;

⁴ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, COM(2010) 781.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli; Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17.

33. popiera cel wyznaczony przez Komisję polegający na stworzeniu globalnego systemu ustanawiającego wspólne cele w zakresie bezpieczeństwa i zrównowżenia morskiej działalności poszukiwawczej i wydobywczej i wzywa Komisję, aby zarówno na arenie międzynarodowej, jak i we współpracy z państwami sąsiadującymi podejmowała działania na rzecz wspólnych wysokich norm bezpieczeństwa;

Arktyka, dyspergatory chemiczne itp.

34. wzywa Komisję do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu wymogów dotyczących uzyskiwania pozwoleń na poszukiwanie i wydobywanie węglowodorów na morzu, oraz, w stosownych przypadkach, do przedstawienia wniosków w sprawie ujednoczenia minimalnych wymogów na szczeblu UE, w tym niezależnych kontroli stron trzecich, aby zapewnić transparentność i jawność praktyk w dziedzinie ochrony środowiska i zmniejszyć ryzyko wystąpienia konfliktu interesów;

35. wzywa do ogłoszenia moratorium na poszukiwanie i wydobywanie węglowodorów na morzu w Arktyce ze względu na wrażliwość tego wyjątkowego środowiska naturalnego;

36. stwierdza, że ostatnie sprawozdanie służb zdrowia i bezpieczeństwa Zjednoczonego Królestwa na temat warunków pracy na Morzu Północnych pokazuje, że liczba ran śmiertelnych i poważnych podwoiła się w ostatnim roku, a liczba znacznych wycieków węglowodorów wzrosła o jedną trzecią;

37. wzywa Komisję do dokonania przeglądu odnośnego prawodawstwa celem wprowadzenia zakazu prowadzenia poszukiwań złóż i wykonywania odwiertów na morzu na obszarze położonym w odległości mniejszej niż 80 km od morskich parków narodowych i rezerwatów przyrody;

38. wzywa Komisję, aby podczas dokonywania oceny oddziaływania projektów na morzu uwzględniła negatywny wpływ eksploatacji podmorskich złóż węglowodorów na turystykę na obszarach, których to dotyczy;

39. opowiada się za ścisłą kontrolą, ciągłym testowaniem i oceną wpływu środowiskowego dyspergatorów chemicznych (i planów reagowania w sytuacjach kryzysowych wiążących się z zastosowaniem dyspergatorów chemicznych), zarówno po to, aby zagwarantować, że będą one odpowiednie w przypadku wycieku, jak i żeby uniknąć negatywnego wpływu na zdrowie publiczne i środowisko; wzywa Komisję do zapewnienia bardziej szczegółowych badań nad wpływem takich środków chemicznych w ramach programów badawczych UE, jeżeli zajdzie taka potrzeba.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	15.6.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 46 - : 5 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Milan Cabrnock, Nessa Childers, Chris Davies, Bairbre de Brún, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Jill Evans, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Salvatore Tatarella, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Esther Herranz García, Romana Jordan Cizelj, Riikka Manner, Bill Newton Dunn, Alojz Peterle, Michail Tremopoulos, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Peter van Dalen

15.6.2011

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie problemów bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego
(2011/2072(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Pervenche Berès

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że sektor eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego stanowi wysokie zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników z uwagi na niekiedy ekstremalne warunki środowiskowe, czas pracy w formie 12-godzinnych zmian oraz odizolowanie, a także przyznaje, że te szczególne warunki pracy, a zwłaszcza napięcie psychologiczne, są i nadal powinny być regulowane, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia błędu ludzkiego i chronić pracowników; w związku z tym zaleca zapewnienie pracownikom systemu ubezpieczeń a także usług towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych proporcjonalnie do występującego ryzyka;
2. z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar dokonania przeglądu dyrektywy 92/91/EWG i wzywa do przyjęcia podejścia opartego na wspólnych normach, tak aby uniknąć odmiennego traktowania pracowników w tym samym przedsiębiorstwie w zależności od miejsca pracy; w związku z tym wzywa do ustanowienia zbioru przejrzystych, skutecznych i spójnych przepisów mających zastosowanie do wszystkich pracowników sektora eksploatacji złóż podmorskich oraz do dokonania oceny zarówno skuteczności istniejącego ustawodawstwa, jak i możliwości harmonizacji ustawodawstwa w przyszłości;
3. podkreśla, że niektóre państwa członkowskie posiadają już doskonale mechanizmy bezpieczeństwa w porównaniu do tych istniejących na szczeblu międzynarodowym i europejskim;

4. podkreśla, że ogromne znaczenie ma identyfikacja najlepszych praktyk w zakresie bezpieczeństwa i higieny, a także szkoleń i kwalifikacji;
5. podkreśla, że konieczne są systemy skutecznych kontroli prowadzonych przez organy kontroli z wykorzystaniem innowacyjnych metod, jak np. szczegółowe audyty dotyczące czasu pracy lub akcji ratowniczych oraz że należy przewidzieć możliwość nakładania kar w przypadku naruszania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
6. oczekuje wypracowania kultury BHP o charakterze prewencyjnym poprzez zaangażowanie pracodawców i związków zawodowych oraz czynny udział pracowników, w szczególności poprzez konsultacje z nimi i włączenie ich w opracowywanie i stosowanie procedur bezpieczeństwa oraz poprzez informowanie ich o potencjalnych zagrożeniach związanych z ich pracą; podkreśla znaczenie testowania i monitorowania tych procedur, wykorzystując struktury hierarchiczne, aby zagwarantować, że wyższa kadra kierownicza także zostanie przeszkolona i poniesie odpowiedzialność w razie wypadku lub awarii systemu bezpieczeństwa;
7. wzywa Unię Europejską do promowania stosowania wytycznych MOP dotyczących systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (MOP-BHP 2001) w przemyśle naftowym i gazowym;
8. wzywa państwa członkowskie do zezwalania wyłącznie na opatrzone certyfikatem szkolenia wewnętrzne lub zewnętrzne i zwraca się do Komisji o opracowanie europejskich standardów certyfikacji;
9. uważa, że wszyscy pracownicy, niezależnie od ich funkcji lub statusu wynikającego z umowy, powinni być także wyczerpująco informowani o procedurach BHP podczas pracy na znajdujących się na morzu instalacjach wydobywczych;
10. zwraca się do Komisji o rozpatrzenie możliwości określenia wspólnych surowych norm i systemów bezpieczeństwa, aby zapobiegać zagrożeniom i je ograniczać celem minimalizacji ryzyka i, w razie potrzeby, umożliwienia szybkiej i skutecznej reakcji; apeluje również o ustanowienie w państwach członkowskich UE wymogów dotyczących szkolenia dla pracowników, w tym wykonawców i podwykonawców, wykonujących zadania o wysokim stopniu zagrożenia i o ujednoczenie ich celem zapewnienia spójnego wdrożenia na wszystkich wodach europejskich; zwraca się do Komisji o pozytywne porozumienie się z partnerami międzynarodowymi celem zbadania możliwości podjęcia globalnej inicjatywy w zakresie zasad BHP i o regularne uaktualnianie tych zasad, tak aby były dostosowane do najnowszych technologii;
11. wzywa Komisję do zwiększenia praw pracowniczych przez wprowadzenie ochrony przed nękaniami, aby zagwarantować pracownikom możliwość anonimowego zgłaszania właściwym władzom wad systemu bezpieczeństwa lub stwarzanego przez nie ryzyka;
12. apeluje, aby surowe kryteria w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i szkolenia miały zastosowanie do podwykonawców, którzy muszą posiadać kwalifikacje wymagane do prowadzenia prac konserwacyjnych i budowlanych w obszarze ich kompetencji; wzywa do informowania pracowników, w tym wykonawców i podwykonawców oraz organizacji pracowniczych, o wszelkiego rodzaju ryzyku związanym z wykonywaną pracą

zanim zostanie ona podjęta;

13. zachęca do nawiązania ściślejszej współpracy pomiędzy regionem Morza Bałtyckiego i Morza Północnego w zakresie wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego;
14. apeluje, aby spółki posiadające siedzibę lub działające w UE stosowały te same zasady w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w odniesieniu do każdej działalności prowadzonej na świecie i aby Komisja podjęła globalną inicjatywę, współpracując z Radą i Parlamentem, celem poprawy tych zasad w i poza UE, chyba że działalność jest prowadzona w kraju stosującym wyższe standardy bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) niż UE, które w tej sytuacji mają zastosowanie;
15. wzywa UE do współpracy z odpowiednimi krajami spoza UE, w tym z ich organizacjami pracowniczymi i organizacjami pracodawców, których obywatele świadczą usługi w unijnym przemyśle eksploatującym podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego celem zadbania o to, aby firmy posiadające siedzibę poza UE, ale pracujące na unijnych wodach przestrzegały unijnych warunków zatrudnienia i przepisów BHP;
16. podkreśla, że wyjątkowo wysokie ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa dotyczy także pracowników zatrudnionych na dalszym etapie obróbki surowca na morzu lub na lądzie; zwraca się do państw członkowskich o uwzględnienie tych pracowników podczas podejmowania działań regulacyjnych;
17. wzywa do zapewnienia pracownikom sektora eksploatującego podmorskie złoża ropy naftowej i gazu ziemnego regularnej i szczegółowej opieki medycznej; zaleca, aby co najmniej raz w roku organizowano pracownikom wizytę lekarską badającą ich stan fizyczny i psychiczny;
18. wzywa UE do rozważenia możliwości utworzenia niezależnego ciała nadzorującego bezpieczeństwo i higienę wyłącznie w sektorze wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego;
19. apeluje o stałe monitorowanie zagrożeń oparte na systematycznym gromadzeniu informacji i opinii naukowych, co pozwoli przewidzieć nowe i potencjalne zagrożenia;
20. apeluje o większą przejrzystość, zwłaszcza jeśli chodzi o publiczne ujawnianie sprawozdań z wypadków, ich potencjalnego wpływu na zdrowie publiczne, a także sprawozdań z inspekcji; sugeruje centralizację tych informacji na europejskiej platformie publicznej;
21. wzywa do zatwierdzenia mechanizmu oceny ryzyka ponoszonego przez pracowników oraz do uwzględniania tej oceny podczas obliczania wynagrodzenia pracowników.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	15.6.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 36 - : 8 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Philippe Boulland, Milan Cabrnoch, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Ilda Figueiredo, Marian Harkin, Nadja Hirsch, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Veronica Lope Fontagné, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Vilija Blinkevičiūtė, Sergio Gutiérrez Prieto, Roger Helmer, Richard Howitt, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Jelko Kacin, Evelyn Regner, Emilie Turunen

24.5.2011

OPINIA KOMISJI PRAWNEJ

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie problemów bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego
(2011/2072(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Eva Lichtenberger

WSKAZÓWKI

Komisja Prawna zwraca się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jako do komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w projekcie rezolucji następujących zaleceń:

- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wszystkie działania UE w tej dziedzinie muszą mieć za cel wysoki poziom ochrony opartej między innymi na zasadzie ostrożności,
 - 1. podkreśla, że cała odpowiedzialność za wszelkie szkody spowodowane poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej i gazu musi opierać się na zasadzie „zanieczyszczający płaci” zapisanej w art. 191 ust. 2 TFUE;
 - 2. uważa, że w obowiązujących przepisach dotyczących odpowiedzialności za środowisko występuje szereg poważnych niedociągnięć, i powołuje się na swoją rezolucję z dnia 7 października 2010 r. w sprawie działań UE związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej w Europie, w której Parlament zwrócił się do Komisji, aby rozważyła możliwość przeglądu treści oraz rozszerzenia zakresu obowiązującego prawa UE (w tym dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, dyrektywy SEVESO II oraz środków obejmujących pakiet Erika i trzeci pakiet w sprawie bezpieczeństwa na morzu) oraz/lub wprowadzenia wszelkich nowych, niezbędnych przepisów w celu uwzględnienia wszystkich zagrożeń wynikających z wydobycia na morzu oraz zaostrzenia zasad odpowiedzialności w razie wypadków powodujących zanieczyszczenie ropą naftową;
 - 3. zwraca się do Komisji o przeprowadzenie kompleksowego przeglądu wymogów dotyczących uzyskiwania pozwoleń na poszukiwanie i wydobywanie węglodorów na

morzu, oraz, w stosownych przypadkach, o przedstawienie wniosków o ujednoczenie minimalnych wymogów na szczeblu UE;

4. nakłania Komisję do współpracy z partnerami i państwami sąsiedzkimi w celu ustalenia specjalnych zasad prowadzenia wszystkich operacji w Arktyce, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zachowanie zrównoważonego charakteru, i na potrzebę, morskiej działalności wydobywczej w tym jakże wrażliwym i jedynym w swoim rodzaju środowisku;
5. opowiada się za przeprowadzaniem w ramach planów reagowania w sytuacjach kryzysowych, o ile jest to możliwe, ocen oddziaływania (np. w sprawie stosowania dyspersatorów chemicznych jako środka nadzwyczajnego);
6. z zadowoleniem odnosi się do zamiaru zaproponowania przez Komisję zmian do dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, tak aby uwzględniono w niej szkody w środowisku wyrządzone wszystkim wodom morskim określonym w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej (dyrektywa 2008/56/WE);
7. z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji o rozszerzenie zakresu uprawnień Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa na Morzu, tak by obejmowały one nie tylko statki, ale i morskie instalacje;
8. nalega, aby Komisja włączyła do dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko postanowienia dotyczące obowiązkowych zabezpieczeń finansowych; odnotowuje w związku z tym gotowość Komisji do ponownego rozważenia możliwości wprowadzenia wymogu obowiązkowego zabezpieczenia finansowego oraz do zbadania przydatności aktualnych pułapów finansowych;
9. wzywa Komisję, aby przyjrzała się kwestii odpowiedzialności związanej z likwidacją istniejącej infrastruktury wiertniczej i sprecyzowała, w miarę konieczności w formie przepisów prawnych, odpowiedzialność operatorów za zapewnienie bezpiecznego usunięcia takiej infrastruktury oraz odpowiedzialność za wszelkie szkody w środowisku wyrządzone w wyniku likwidacji platformy wiertniczej lub po jej likwidacji;
10. wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu obowiązujących przepisów umożliwiających posiadaczom pozwoleń na wydobycie ropy naftowej ze złóż podmorskich wynajem instalacji stronom trzecim, tak aby w wynikłych sporach cywilnych łatwiej można było ustalić odpowiedzialność za utratę zdrowia i szkody wyrządzone środowisku w wyniku wypadków i katastrof na morskich platformach naftowych;
11. nakłania państwa członkowskie, by przy podejmowaniu jakichkolwiek działań brały pod uwagę szczególną sytuację małych i średnich operatorów; apeluje w związku z tym, aby mali i średni operatorzy mieli obowiązek posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej lub obowiązek przynależności do funduszu wspólnej odpowiedzialności.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	24.5.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 25 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Syed Kamall, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Jiří Maštálka, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Dimitar Stoyanov, Alexandra Thein, Diana Wallis, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Zbigniew Ziobro, Tadeusz Zwiefka
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Piotr Borys, Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, József Szájer
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Pablo Arias Echeverría

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO

Data przyjęcia	12.7.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 41 - : 6 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Jean-Pierre Audy, Zigmantas Balčytis, Ivo Belet, Jan Březina, Maria Da Graça Carvalho, Giles Chichester, Lena Ek, Ioan Enciu, Vicky Ford, Gaston Franco, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Romana Jordan Cizelj, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Philippe Lamberts, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Marisa Matias, Jaroslav Paška, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Michèle Rivasi, Jens Rohde, Paul Rübig, Francisco Sosa Wagner, Konrad Szymański, Britta Thomsen, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Ioannis A. Tsoukalas, Claude Turmes, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Alejo Vidal-Quadras, Henri Weber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Antonio Cancian, Francesco De Angelis, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Jolanta Emilia Hibner, Holger Kraahmer, Bernd Lange, Mario Pirillo, Vladimír Remek, Silvia-Adriana Țicău